

[Fiskeriministeren.]

slået ophævet, idet det i visse tilfælde vil være praktisk, at en auktionsmester også kan drive auktion uden for den nævnte kommune.

De øvrige bestemmelser må stort set ses ud fra ønsket om at få lovfæstet hidtil fulgt praksis.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg herved anbefale dette til velvillig behandling i det høje ting.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om egnsudvikling.

Lovforslaget må ses i sammenhæng med de forslag, som finansministeren og arbejdsministeren har fremsat, idet regeringen finder, at en styrkelse af den statslige bistand til egnsudvikling bør ske ved samtidig indsats på finansierings-, beskatnings- og uddannelsesområderne.

Så sent som i maj 1967 vedtog et enigt folketing den nugældende egnsudviklingslov. Det kan derfor synes hastigt, at der på ny stilles forslag om en revision af loven. Erfaringen har imidlertid vist, at en generel økonomisk politik, der indebærer overbeskæftigelse i store dele af landet og derfor udløser inflationære tendenser, er en forudsætning for at opnå et nogenlunde tilfredsstillende aktivitetsniveau i landets svagest udviklede områder. En sådan politik kan kun opretholdes en kortere årrække, idet den undergraver vor konkurrenceevne over for udlandet og resulterer i stigende betalingsbalancevanskeligheder. Sidste års devaluering var en del af den pris, som måtte betales for en sådan politik.

Den nuværende regering har i ord og gerning klart tilkendegivet, at den hverken kan eller vil fortsætte ad denne vej, som kun kan ende i en ny devaluering.

En sanering af den økonomiske politik bør imidlertid ikke ske på bekostning af erhvervsudvikling og beskæftigelse i de svageste egne af landet. Gennem øgede statslige incitamentter til udbygning og nyetablering af virksomheder i disse områder må der skaffes erstatning for den tilskyndelse til udflytning til områder med arbejdskraftreserver, som overophedningen af økonomien tidligere indebar.

Gennem en selektiv politik må man søge at påvirke efterspørgslen efter arbejdskraft, således at den sætter ind dér, hvor der også på længere sigt er reserver at udnytte. Herigennem vil man kunne opnå den bedst mulige udnyttelse af tilstedeværende ressourcer under en økonomisk politik, som tager fuldt hensyn til behovet for en stabilisering af omkostningsniveauet.

Kritikere af egnsudviklingstanken vil heroverfor anføre, at en arbejdsmarkedspolitik, der lægger den helt afgørende vægt på fremme af arbejdskraftens mobilitet, således at arbejdskraften tilskyndes til at vandre derhen, hvor aktiviteten er høj, er langt at foretrække, idet man herved undgår at gribe direkte ind i virksomhedernes lokaliseringsvalg. Selv om jeg er positivt indstillet over for støtte til fremme af arbejdskraftens mobilitet, vil jeg gerne fremhæve, at et sådant alternativ indebærer en forstærkning af den allerede bestående ulighed mellem de industrialiserede og de svagt udviklede områder, en ulighed, der allerede i dag føles økonomisk byrdefuld og menneskeligt utilfredsstillende i de egne af landet, hvorfra ungdommen i stort tal drager bort, og hvor mulighederne for at udvikle et rimeligt niveau med hensyn til uddannelse og andre kulturelle goder derfor bringes i fare.

Endvidere forekommer det mig, at støtte til fremme af arbejdskraftens bevægelighed indebærer en direkte påvirkning af lokaliseringsvalget ganske på samme måde som bistand til udflytning af selve virksomheden. Støttens konkrete omfang er eneste målestok for påvirkningens størrelse. Med de hidtil

[Handelsministeren.]

indhøstede erfaringer med hensyn til de vanskeligheder, der er forbundet med at overflytte arbejdskraft til fjernt liggende centre i kraftig vækst — først og fremmest hovedstadsområdet med dets betydelige boligproblemer — tror jeg, man tør regne med, at den mobilitetsbistand, som vil være fornøden til problemets løsning, bliver af meget betydeligt omfang, samtidig med at den har de tidligere nævnte uønskede følgevirkninger i de fraflyttede områder.

Når disse ord er sagt, må jeg, for at undgå fejlfortolkning, straks tilføje, at det vil være u hensigtsmæssigt — for ikke at sige umuligt — at administrere egnsudviklingslovens støtteordninger således, at der søges etableret industri i hver kommune — eller stor-kommune — i egnsudviklingsområderne. I henhold til § 5, stk. 2, i den gældende lov er det pålagt egnsudviklingsrådet at træffe nærmere bestemmelse om, i hvilke lokalområder bistanden fortrinsvis bør komme til anvendelse. Motiveringen for denne bestemmelse, som selvsagt ikke har vakt begejstring alle steder, men som foreslås opretholdt uændret, er ønsket om at koncentrere udviklingsindsatsen om et begrænset antal lokaliteter, som i forvejen har et vist industrielt miljø og ligger i en sådan afstand fra hinanden, at oplandenes arbejdskraft — motoriseringen taget i betragtning — har en nogenlunde rimelig afstand fra hjem til arbejdsplads. Kun gennem en sådan koncentring vil det være muligt at skabe en selvforstærkende udviklingstendens, idet tiltrækning af servicefunktioner, som på længere sigt må forventes at skulle skaffe beskæftigelse til en meget væsentlig del af områdets befolkning, må forudsætte, at der eksisterer eller opbygges en efterspørgsel af påregneligt og nuanceret omfang. Visse steder må en industrialisering på forhånd anses for uigennemførlig eller måske uønskelig på grund af områdets rekreative betydning. I sidstnævnte tilfælde vil dog bistand til turistmæssige investeringer af virkelig udviklingsmæssig betydning kunne komme på tale.

Efter disse generelle bemærkninger vil jeg gå over til en omtale af lovforslagets konkrete bestemmelser.

Den afgørende ændring i forhold til den

gældende lov er indeholdt i den nye § 11, hvorefter der i særlig vanskeligt stillede egne af landet til industri- og servicevirksomheder kan ydes tilskud på op til 25 pct. af disses anlægsudgifter.

Baggrunden for, at sådanne investerings-tilskud foreslås forbeholdt et begrænset udsnit af de i dag udpegede egnsudviklingsområder, er den kendsgerning, at der består betydelige forskelle med hensyn til industrialisering, byudvikling, ledighed og indkomstniveau inden for disse områder. Som anført i bemærkningerne til lovforslaget findes det derfor påkrævet at koncentrere en øget bistand om de svagest udviklede egne, idet man i modsat fald må forvente, at disse varigt vil udvise en forholdsmæssigt ringere vækst og således sakke længere og længere bagud, i hvilken forbindelse ikke mindst vanskelighederne ved at opsuge den fra landbruget frigjorte arbejdskraft må påkalde opmærksomhed.

I bemærkningerne er specielt peget på amterne Thisted, Hjørring, Tønder, Bornholm og Ålborg. Når sidstnævnte amt er medtaget, uanset at Ålborg by i udviklingsmæssig henseende bringer amtet op på højere niveau end et par andre amter, skyldes det dels amtets meget høje ledighedsprocent, dels det faktum, at en rationel egnsudviklingsindsats i Nordjylland ikke vil være mulig uden udnyttelse af det miljø, som Ålborg-Nørresundby-området repræsenterer.

I det lovforslag om midlertidige skattemæssige investeringsfradrag, som finansministeren fremsatte i går, er gyldighedsområdet begrænset til de nævnte 5 amter, som med hensyn til ledighed ligger klart i spidsen i forhold til hele det øvrige land. Da der her er tale om en ubetinget fradragssret byggende på objektive kriterier, er det nødvendigt at fastlægge en klar afgrænsning af virkeområdet.

For investeringstilskud i henhold til egnsudviklingsloven er en fast amtsmæssig afgrænsning derimod ikke absolut nødvendig, da egnsudviklingsrådet skal tage stilling til konkrete ansøgninger. I overensstemmelse med lovens § 5 skal rådet afgive indstilling om virkeområdet, men som anført forudsætter lovforslaget en langt snævrere afgrænsning end den; der er fastsat for de allerede

[Handelsministeren.]

eksisterende bistandsordninger. Det kan dog ikke udelukkes, at enkelte andre egne end de nævnte 5 amter kan komme på tale, for eksempel visse øsamfund, for så vidt angår turistprojekter.

Gennem den foreslåede tilskudsordning tilsigtes der skabt tilskyndelse til gennemførelse af projekter — fortrinsvis på industriområdet — af et sådant omfang, at de kan øve væsentlig indflydelse på udviklingen i området.

På længere sigt er det ikke ønskeligt, at nogle virksomheder arbejder på væsentligt gunstigere vilkår end andre, idet dette enten kan give skævhed i konkurrencen eller blot tjene som sovepude for ledelsen. Der består her en konflikt mellem samfundets egnsudviklingsinteresse og hensynet til ensartede vilkår for erhvervslivet. Afvejningen heraf har medført, at der agtes fremsat et ændringsforslag til gældende skattelovgivning, således at tilskuddet først og fremmest vil have betydning i virksomhedens opbygningsperiode. Med hensyn til de påtænkte beskatningsændringer tillader jeg mig at henvise til bemærkningerne til lovforslagets § 1, stk. 2.

Højestegrænsen for tilskud er som tidligere nævnt 25 pct. af investeringsudgiften. Tilskud til maskinanskaffelser forudsættes normalt givet med en lavere procent end til bygningsinvesteringer, men i øvrigt må det bero på egnsudviklingsrådets konkrete vurdering, hvorledes eventuelle tilskud skal udmåles. Lad mig tilføje, at jeg er fuldt ud klar over, at rådet vil blive stillet over for en vanskelig opgave ved afvejningen af, hvor stort tilskud der er fornødent for at skabe det tilstrækkelige incitament til en given investering.

Ved ændring af den gældende lovs § 6, stk. 2, fastslås, at investeringstilskud skal anvendes til finansiering af de anlæg, hvortil støtten søges, idet muligheden for opnåelse af garanti for lån formindskes med et beløb svarende til tilskuddet. Det vil sige, at tilskuddet ikke kan anvendes som driftskapital ved igangsætningen af produktionen. Da tilskuddet, uanset at det i visse tilfælde kan fordres tilbagebetalt, ikke medfører krav om pantesikring for staten, vil der imidlertid inden for investeringen blive skabt

plads for en vis realsikkerhed for et eventuelt banklån til driftsfinansiering.

På uddannelsesområdet har arbejdsministeren fremsat forslag til lov om støtte til omskoling. Jeg skal derfor undlade at gå dybere ind på denne side af egnsudviklingsproblematikken, men blot fremhæve, at de i forbindelse med administrationen af den nu gældende egnsudviklingslov indvundne erfaringer viser, at omkostningerne ved oplæring af arbejdskraft i udflyttede virksomheder er betydelig større, end man havde ventet, hvilket understreger betydningen af arbejdsministerens forslag.

Da det må anses for mest rationelt at samle administrationen vedrørende uddannelse af den voksne arbejdskraft under arbejdsministeriet, foreslås den hidtidige adgang for egnsudviklingsrådet til at yde tilskud på dette område ophævet.

Selv om virksomheder, der placeres i et egnsudviklingsområde, i størst muligt omfang benytter de nye uddannelsesmuligheder, må det dog ventes, at driftsresultaterne de første år kan blive påvirket af indkøringsvanskeligheder, hvorfor adgangen til at yde efterfølgende tilskud til delvis imødegåelse af konstaterede tab som følge af svigtende produktivitet foreslås opretholdt.

Den gældende lovs § 6, stk. 1, er foreslået ændret således, at der fremover ikke kan bestå tvivl om, at egnsudviklingsrådet også kan yde garanti for lån til velkonsoliderede virksomheder. Om motiveringen herfor skal jeg henvise til de udførlige bemærkninger til lovforslagets § 1.

Det er mit håb, at der med dette og de andre hertil knyttede lovforslag er skabt basis for en sund og stærk udvikling af erhvervslivet i de vanskeligt stillede dele af landet. Selv om et sådant lovkompleks vil fremkalde nyt initiativ fra erhvervslivets side, må vi imidlertid ikke vente, at egnsudviklingsproblemerne løses fra det ene år til det andet. Der er tale om en langvarig proces, hvilket understreges af, at Danmarks første egnsudviklingslov blev gennemført for nøjagtig 10 år siden.

Med disse ord tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren, ministeren for nedrustningsspørgsmål, forsvarsministeren og ministeren for europæiske markedsanliggender af Per Hækkerup m. fl.

(Forespørgslen (nr. III) findes i tidenden sp. 821).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren af Bernhard Baunsgaard m. fl.

(Forespørgslen (nr. IV) findes i tidenden sp. 821).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren og forsvarsministeren af Gert Petersen m. fl.

(Forespørgslen (nr. V) findes i tidenden sp. 821).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om fællesantenneanlæg m. v.

(Lovforslaget (nr. 40) findes i tillæg A. sp. 1029, fremsættelsen i tidenden sp. 523).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Holst: Lovforslaget er foranlediget af udviklingen fra enkeltantenner til fællesantenneanlæg til modtagning af radio- og TV-udsendelser. Fællesantenneanlæggene byder på såvel økonomiske som modtagermæssige og æstetiske fordele for brugerne. Vi andre kan jo navnlig glæde os over de æstetiske bedringer, som opstår, når skoven af enkeltantenner udtyndes og landskabsbilledet således nærmer sig et mere naturligt udseende. Fællesantennerne modtager radiobølger og videresender elektriske impulser til brugerne via et trådfordelingsanlæg. De har i virkeligheden ganske den samme funktion som enkeltantenner.

Tidligere blev fællesantenneanlæg hovedsagelig anvendt til større boligkomplekser med op til et par hundrede tilsluttede forbrugere. Men den stigning, der har fundet sted i radiostøj, som vel må betragtes som uundgåelig med den forøgede bebyggelse og den stigende anvendelse af elektriske anlæg, fremmer ønsket om bedre modtageforhold ikke mindst i de dele af landet, hvor man også kan modtage svenske og tyske TV-programmer. Disse forhold betyder ganske enkelt en tendens i retning af fællesantenneanlæg. Det er da også bemærket i den betænkning, der gik forud for lovforslaget, at der i de sidste 5 år af generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet årligt er udstedt måleattester for 400-500 fællesantenner i enkeltejendomme, og i de sidste 3 år er der hvert år oprettet 10-20 anlæg, som omfatter flere ejendomme.

Enkelte steder i udlandet findes der trådfordelingsanlæg med flere tusinde abonnenter tilsluttet. Udviklingen er altså tydelig nok såvel her som i udlandet og må vel påkalde sympati hos os alle, al den stund bedre og mere økonomiske modtageforhold for radio- og TV-udsendelser, enten disse kommer herhjemme fra eller fra udlandet, må betragtes som ønskværdige.

Regler for udførelsen og godkendelsen af selve fællesantenneanlæggene kan ikke byde på store vanskeligheder. De kunne vel være klaret med et cirkulære fra ministeren for offentlige arbejder, men spørgsmålet er nu direkte medtaget i lovforslagets § 2.

De virkelige problemer viser sig først, når man bemærker, at der er mulighed for at fordele lyd- og billedprogrammer finan-